

1. APORTACIONS DE L'ASSIGNATURA AL PERFIL

El pedagog compta entre les seves funcions professionals amb la de treballar en grup i amb grups. Resulta essencial, doncs, proporcionar experiències d'aprenentatge durant la seva formació inicial que li permetin realitzar una aproximació a la dimensió grupal del comportament humà.

En primer lloc, cal que tingui un coneixement general sobre les teories existents pel que fa a les variables i els fenòmens que són propis dels contextos grupals. Li cal, també, coneixement sobre les distintes tècniques de dinamització grupal que li permetin dissenyar processos socioeducatius amb diferents objectius. Aquest coneixement l'ha de saber utilitzar tant en fases preactives com interactives d'aquests processos.

Pel que fa a la funció assessora pròpia del perfil, ha de saber com facilitar el diagnòstic i la intervenció en grups que realitzen altres professionals de l'educació, ajudant a fonamentar i sistematitzar les diverses opcions que se'ls presenten.

Finalment, el pedagog ha d'aprofitar les experiències d'aprenentatge sobre els grups i el treball amb grups per fomentar no només el seu creixement professional sinó també el seu creixement personal. El coneixement de les pròpies actituds i comportaments que cada estudiant realitza de si mateix l'ha de capacitar per situar-se en una perspectiva més madura en els seus contextos de desenvolupament de referència.

2. OBJECTIUS, CONTINGUTS I COMPETÈNCIES A ASSOLIR

Objectius	Continguts	Competències que s'hi relacionen
1. Conèixer i comprendre els continguts relatius a la Dinàmica de Grups	1. El concepte de grup i la Dinàmica de Grups. 1.1. Concepte de grup. Medi ambient físic dels grups. 1.2. Formació de grups. Tipologies de grups. 1.3. Epistemologia de la Dinàmica de Grups. Primeres recerques.	O Analitzar i valorar, amb criteri, fenòmens i variables de l'estructura dels grups, a fi de planificar processos en medi grupal i intergrupar i facilitar l'aprenentatge de les persones utilitzant el grup com a mitjà educatiu
2. Desenvolupar i exercitar la capacitat d'observació sistemàtica i la d'anàlisi del procés grupal	2. L'estructura de grup i el procés grupal. 2.1. Desenvolupament grupal. 2.2. Estructura grupal-I: posició, estatus, rol, norma 2.3. Tècniques d'observació de grups: Bales, sociograma	O Observar i analitzar sistemàticament el procés que segueix un grup O Detectar necessitats d'intervenció per a la millora del desenvolupament grupal i del procés d'aprenentatge en grup i convertir-los en objectius educatius

3. Comprendre i reflexionar fonamentadament sobre els fenòmens propis del grup educatiu i sobre el rol facilitador	2.4. Estructura grupal-II: poder, lideratge, influència social, comunicació, feedback. 2.5. Fenòmens grupals: contagi emocional, boc expiatori 3. Corrents teòrics 3.1. La psicoanàlisi: Freud, Bion 3.2. La teoria del camp: Lewin 3.3. Socionomia: Moreno 3.4. Psicologia humanista: Rogers	○ Analitzar i valorar, amb criteri, fenòmens i variables de l'estructura dels grups, a fi de planificar processos en medi grupal i intergrupar i facilitar l'aprenentatge de les persones utilitzant el grup com a mitjà educatiu ○ Conèixer les possibilitats, els usos i els models de treball terapèutic amb grups i/o en grup
4. Desenvolupar habilitats d'intervenció relatives a les diverses tècniques grupals per aconseguir objectius educatius	4. Noves perspectives, nous enfocaments teòrics 4.1. Anàlisi transaccional 4.2. Programació neurolingüística 4.3. Assertivitat	○ Conèixer les possibilitats, els usos i els models de treball terapèutic amb grups i/o en grup
5. Dissenyar intervencions educatives amb la finalitat de millorar el funcionament d'un grup educatiu i/o d'afavorir l'adquisició d'aprenentatges utilitzant el grup com a recurs pedagògic	5. Tècniques d'intervenció grupal 5.1. Principals tècniques de grup 5.2. Tècniques per al desenvolupament personal: comunicació, confiança, empatia, creativitat 5.3. Resolució de conflictes. Treball cooperatiu 5.4. Tècniques de canvi actitudinal	○ Conèixer i aplicar procediments vinculats al desenvolupament professional ○ Aplicar estratègies de motivació, de lideratge educatiu, de resolució de conflictes, de mediació i de negociació

3. ACTIVITATS D'APRENENTATGE I ENFOCAMENT DE L'ENSENYAMENT

1. Ensenyament - Aprenentatge presencial Activitats realitzades a l'aula sota la direcció de la professora	2. Ensenyament-Aprenentatge dirigit Activitats realitzades fora de l'aula sota la direcció de la professora	3. Ensenyament-Aprenentatge autònom Activitats realitzades per l'estudiant fora de l'aula
---	--	--

1.1. Exposicions: <u>El professorat</u> : exposa continguts de l'assignatura amb el suport tècnic adequat. <u>L'estudiant</u> : escolta l'explicació teòrica, la processa i l'adquireix. Planteja dubtes i reflexions pròpies. ○	2.1. Treball en equip tutoritzat ¹ Quant a "la tasca": <u>el professorat</u> proposa el disseny d'una tècnica d'intervenció grupal i facilita els coneixements i materials que considera adequats per a cada equip. També assessora en el moment que l'equip ho cregui oportú. <u>Els equips d'estudiants</u> busquen informació, escullen entre les diverses opcions, planifiquen i dissenyen una intervenció educativa, argumenten la seva bondat en relació a la teoria, avaluen el disseny i el	3.1. <u>El professorat</u> : prepara materials, prepara exàmens, assessora en tutories, prepara sessions a l'aula, es coordina entre ell, actualitza els seus coneixements, etc. <u>L'estudiant</u> : Fa recerca d'informació per a compartir amb els membres del seu equip de treball, realitza lectures d'ampliació, elabora el diari de pràctiques,
---	--	---

	refan, si cal, en funció dels resultats obtinguts. Quant “al procés”: <u>el professorat</u> explica quins objectius han d’assolir els equips en aquest apartat. <u>Els i les estudiants</u> participen en l’acció grupal, exerciten la seva capacitat d’observació i d’anàlisi, comparteixen les seves percepcions i consensuen l’anàlisi grupal. Finalment, prenen les decisions pertinents d’acord amb l’anàlisi i elaboren un diari grupal en el que queden reflectides les anteriors accions esmentades. 0	es dedica a l’estudi personal: preparació d’exàmens, treballs parcials durant el curs, lectures, etc., concerta i assisteix a tutories individuals lliures, etc. 0
1.2. Exercicis estructurats: <u>El professorat</u>: organitza, proposa i facilita exercicis estructurats. <u>L’estudiant</u>: participa en els exercicis grupals estructurats; observa què succeeix durant el procés d’interacció; analitza el desenvolupament del grup en funció del marc teòric estudiat; relaciona teoria i pràctica i transfereix la primera a la segona. 0	2.2. Lectures orientades <u>El professorat</u> selecciona una sèrie de referències bibliogràfiques considerades necessàries per a l’assoliment dels objectius del programa i elabora una guia per a la lectura de l’estudiant. <u>L’estudiant</u> busca les lectures recomanades, les efectua seguint la guia i es disposa a compartir els seu contingut juntament amb les seves reflexions, a l’aula. 0	0
1.3. Facilitació d’una tècnica d’intervenció per part dels estudiants <u>El professorat</u>: observa, analitza, dona feedback als estudiants sobre la seva actuació a l’aula quan faciliten la tècnica d’intervenció grupal dissenyada. <u>L’estudiant</u>: Facilita l’aprenentatge del grup classe mitjançant la posada en funcionament d’una tècnica d’intervenció a l’aula. 0	Tutories grupals <u>El professorat</u> proposa un calendari de visites pels grups que desitgin fer tutories relacionades amb el treball en equip. <u>Estudiantes i estudiants</u> escullen dia i hora per a la trobada amb la professora, li plantegen dubtes, li expliquen experiències, afermen aprenentatges, etc. 0	0
1.4. Cine fòrum	0	0

<u>El professorat</u> selecciona material audiovisual adequat per assolir els objectius de l'assignatura, proporciona una pauta per a l'aprenentatge, organitza el visionat i facilita el "Cine – Fòrum". <u>L'estudiant:</u> Atén el visionat; identifica aspectes teòrics en les filmacions, els analitza i comparteix les seves percepcions i els seus aprenentatges amb companyes i companys. 0		
1.5. Examen <u>El professorat</u> prepara l'examen i <u>l'estudiant</u> el resol tot relacionant teoria i pràctica i transferint els aprenentatges a situacions pròximes a la realitat. 0	0	0

¹ El treball consta de dues parts ben diferenciades i en conseqüència, les citem per separat. A una l'anomenem "la tasca" i a l'altra "el procés".

4. ENFOCAMENT DE L'AVALUACIÓ

presencial	1. El professorat considera imprescindible l'assistència i la participació fonamentada teòricament de l'estudiant a l'aula en horari lectiu, en conseqüència es puntuaran les habilitats de cada estudiant manifestades durant les sessions en relació als continguts de l'assignatura. 2. El professorat puntuarà la intervenció grupal educativa realitzada a l'aula de forma col·lectiva i també individual. 3. L'estudiantat realitzarà un prova escrita oberta en la qual es demanarà a l'estudiant que relacioni qüestions teoria amb pràctica, mitjançant l'elaboració o la proposta de resolució de casos pràctics.
dirigit	4. El professorat valorarà el treball grupal escrit realitzat, tant la part dedicada a la tasca com la part dedicada al procés. La qualificació serà grupal 5. El professorat valorarà, també en relació al treball en equip, el desenvolupament de les tutories en grup. 6. El professorat demanarà l'elaboració de síntesis i mapes conceptuals en relació a les lectures proposades. L'avaluació serà individual.
autònom	7. El professorat valorarà el diari de pràctiques realitzat per cadascun dels estudiants i prendrà nota de les tutories demanades per ampliar coneixements.

5. ACTIVITATS D'APRENENTATGE PROPOSADES ALS ESTUDIANTS: TIPOLOGIA I VOLUM DE TREBALL IMPLICAT

	activitats	<i>Exposicions temàtiques/Exercis estructurats</i>	<i>Facilitació d'una tècnica grupal per part dels estudiants</i>	<i>Vídeo - Fòrum</i>	<i>Examen</i>
	temes	tema 1 tema 2: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5. tema 3 tema 4 tema 5: 5.1, 5.3, 5.4.	tema 5: 5.2.	tema 1: 1.3. tema 2: 2.5. tema 5: 5.4.	Tots els temes
	estudiant	Escolta, entén, qüestiona, assimila, pregunta, valora, argumenta, crítica, etc.	Presenta, exposa, facilita, dinamitza, polemitza, observa, analitza, qüestiona, debat, resumeix, contrasta, valora, etc.	Observa, Identifica, contrasta, analitza, valora, transfereix, qüestiona, etc.	Transfereix, resol qüestions, sintetitza, relaciona, recorda, valora, identifica, etc.
	HORES	24	6	4	2
	Profess. t	Exposa continguts, exemplifica, aclareix, emfasitza, planteja dubtes, relaciona, especifica, valora, observa, analitza, etc.	Observa, analitza, valora, emfasitza, aclareix, etc.	Relaciona, aclareix dubtes, qüestiona, facilita la transferència, argumenta, etc.	Avalua, raona, resol dubtes, etc.
	HORES	24	6	4	2
E-A dirigit	activitats	<i>Treball en equip tutoritzat</i>	<i>Lectures orientades</i>	<i>Tutories grupals</i>	<i>Tutoria individual sobre diari de camp</i>

	temes	<i>Tots els temes, en especial el tema 5: 5.2.</i>	<i>tema 1: 1.3. tema 3. tema 4 tema 5: 5.1,5.2.</i>	Tots els temes	Tots els temes
	estudiant	Observa el propi grup, analitza, pren decisions, exerceix influència, raona, justifica, resol, cerca informació, idea, crea, planifica, etc.	Cerca material, sintetitza, redacta, compren, integra informació, relaciona, argumenta, etc.	Exposa, pregunta, relaciona, dóna feed-back, rep feed-back, analitza, reflexiona, s'autovalora, rectifica conductes, revisa actituds, afirma, etc.	Pregunta, aclareix aspectes, cerca més informació, constata, etc.
	HORES	28	10	2	1
	Profess.	Planifica, observa, analitza, qüestiona, sintetitza, facilita, proposa, etc.	Elabora guia pautaada, qüestiona, planteja dubtes, resol dubtes, etc.	Exposa, pregunta, relaciona, dóna feed-back, analitza, reflexiona, valora, proposa, etc.	Orienta, anima, revisa, controla, assessora, corregeix, valora, etc.
	HORES	14	4	10	40
E-A autònom	activitat	<i>Estudi personal: preparació exàmens i auto organització del material</i>	<i>Recerca i lectura d'informació d'ampliació</i>	<i>Confecció del diari de pràctiques</i>	<i>Tutoria Lliure</i>
	estudiant	Recopila, resumeix, sintetitza, memoritza, transfereix, etc.	Complementa, amplia, cerca, contrasta, relaciona, actualitza, etc.	Reflexiona, transfereix, desenvolupa criteri professional, recorda, etc.	Aclareix dubtes, amplia informació i la contrasta, etc.
	HORES	20	3	12	2
	Profess.	Preparació sessions presencials Tutoria Lliure Recerca de nous materials Preparació i correcció d'exàmens Coordinació altra professorat			

	HORES	50
--	--------------	----

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ CONTINUADA

E-A		%
presencial	1. assistència i participació - activa i fonamentada teòricament - a les classes teòriques i pràctiques <i>l'assistència a les pràctiques és obligatòria</i>	10
	2. prova escrita al final de l'exposició teòrica del temari <i>l'examen és de pregunta oberta</i>	40
dirigit	3. elaboració i presentació de treballs individuals i en grup <i>dins dels terminis acordats i publicats</i> <i>els treballs en grup han de complir els criteris bàsics del treball en grup o en equip</i>	40
autònom	4. tutories presencials 5. diari de pràctiques	10

7. BIBLIOGRAFIA

- AGILAR, M.J. (1991). Como animar un grupo. México: Ateneo.
- ANTONS, k. (1990). Práctica de la Dinámica de grupos. Barcelona: Herder.
- ANZIEU & MARTIN. (1972). La dinámica de los grupos pequeños. Buenos Aires: Kapelusz.
- ARONSON, E. (1975). El animal social . Introducción a la psicología social. Madrid: Alianza.
- BEAUCHAMP, A. (1991). Como animar a un grupo. Santander: Sal Terrae.
- BION, W.R. (1976). Experiencias en grupo. Barcelona : Paidós.
- BIRKENBIHL, M. (1990). Formación de formadores. Madrid : Paraninfo.
- CARTWRIGHT & ZANDER. (1971). Dinámica de grupos. México : Trillas.
- DARDER, P. FRANCH, J. (1991). El grup-classe. Un potencial educatiu fonamental. Vic: Eumo.
- DAVIS, F. (1986). La comunicación no verbal. Madrid: Alianza.
- DURAN, D. I altres (2003) Tutoria entre iguals. Un mètode d'aprenentatge cooperatiu per a la diversitat. Barceona: ICE Universitat Autònoma de Barcelona.
- EISER, J.R. (1989). Psicología social. Madrid: Pirámide.
- ELLIS, R. i McCLINTOCK. (1993). Teoría de la Comunicación Humana. Barcelona: Paidós.
- ESPINOZA, M. (1990). Dinámica del grupo juvenil. Buenos Aires: Humanitas.
- FABRA, M.LI. (1988). La toma de decisiones. Temas actuales de educación. Barcelona : PPU.
- FABRA. M.LL. (1992). El treball cooperatiu. Aula, 9.
- FABRA, M.LI. (1999). Técnicas de grupo para la cooperación. Barcelona : Ceac

-
- FABRA, M.LI. (1996). Ni resignades ni submises. Tècniques de grup per a la socialització assertiva de nenes i noies. Barcelona : quaderns per a la coeducació, Institut de Ciències de l'Educació.
- FERNÁNDEZ CHIRISTLIEB, P. (1994). La psicología colectiva, un fin de siglo más tarde. Barcelona : Anthropos.
- FORSYTH, D.R. (1990). Group dynamics. Pacific Grove : Boocks/cole Publishing Company.
- FRANCIA, A. MATA, J. (1992). Dinámica y técnicas de grupo. Madrid: CCS.
- FRANCH, J. MARTINELL, A. (1985). La animación de grupos de tiempo libre y vacaciones. Barcelona: Laia-Cuadernos de Pedagogía.
- FREUD, S. (1966). Totem y tabú. Madrid : Alianza.
- FREUD, S. (1968). Psicología de las masas y análisis del yo. Madrid : Alianza.
- FRITZEN, S. (1988). Setenta Ejercicios Prácticos de Dinámica de Grupo. Santander: Sal Terrae.
- GAIRIN, J. (1985). Las técnicas que configuran un método de exposición, en VVAA, Métodos y técnicas en la educación de adultos (pp. 121-141). Zaragoza: Universidad Popular.
- GAIRIN, J. TEJADA, J. (1990). El contexto del aula, en Medina Rivilla, A. Sevillano, M.L, Didáctica: Curriculum, fundamentación, desarrollo y evaluación, (pp. 337-366). Madrid: UNED.
- GIBB, J. (1981). Manual de dinámica de grupos. Buenos Aires : Humanitas.
- GONZÁLEZ, J. de JESÚS, et alt. (1991). Dinámica de grupos, técnicas y tácticas. México: Concepto S.A.
- GONZÁLEZ, M.P. (1997). Orientaciones Teóricas Fundamentales en Psicología de los Grupos. Barcelona: EUB.
- GÜELL, M. i MUÑOZ, J. (1998). Desconeix-te tu mateix. Barcelona: Edicions 62
- HARE, A.P. (1985). Creatividad y grupos pequeños. Madrid: Pirámide.
- HERBERT, P. (1982). Creatividad y grupos pequeños. Madrid: Pirámide.
- HEWSTSON, M. et alt. (1991). Introducción a la Psicología Social. Barcelona: Ariel.
- JIMÉNEZ HERNÁNDEZ-PINZON, F. (1991). La Comunicación Interpersonal: Ejercicios Educativos. Madrid: I.C.C.E.
- JOHNSON, D.W., JOHNSON, R.T. I HOLUBEC, E.J. (1999) El aprendizaje cooperativo en el aula. Barcelona: Paidós.
- LAMBERTH, J. (1988). Psicología Social. Madrid: Pirámide.
- LEWIN, K. (1973). Dinámica de la personalidad. Madrid : Morata.
- LEWIN, K. (1978). La teoría de campo. Barcelona : Paidós.
- LÓPEZ CABALLERO, A. (1997). Cómo Dirigir Grupos con Eficacia. Madrid: CCS.
- LÓPEZ-YARTO, L. (1999). Dinámica de Grupos. Cincuenta años después. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- LUFT, J. (1973). Introducción a la dinámica de grupo. Barcelona : Herder.
- MAIER, N.R.F. (1980). Toma de decisiones en grupo. México : Trillas.
- MONTANER et alt. (1991). Técnicas de negociación. Barcelona: IMAE.

-
- PAGES, M. (1977). La vida afectiva en los grupos. Barcelona : Fontanella.
- OVEJERO, A. (1998) Las relaciones humanas. Psicología social teórica y aplicada. Madrid: Biblioteca Nueva.
- PALLARES. M. (1982). Técnicas de grupo para educadores. Madrid: ICCE.
- PRADO, D. (1982). El Torbellino de ideas. Madrid: Cincel-Kepelusz.
- ROBERTSON, P. (1985). Como animar y dirigir un grupo de trabajo. Madrid: Iberico Europea Ediciones.
- ROBBINS, S.P. (1996) Comportamiento Organizacional. Teoría y Práctica. Prentice Hall: Mexico.
- ROGERS, C. (1975). Grupos de encuentro. Buenos Aires : Amorrortu.
- RUE, J. (1991). El treball cooperatiu. Barcelona: Barcanova.
- SBANDI, P. (1976). Psicología de grupos. Barcelona : Herder.
- SCHEIN, E.H. & BENNIS, W.G. (1980). El cambio personal y organizacional a través de métodos grupales. Barcelona : Herder.
- SHAW, N.E. (1980). Dinámica de grupo. Barcelona : Herder.
- TEJADA, J & TARIN, L. (1990). Procesos de aprendizaje y dinámica de grupos. Madrid : Fondo Formación.
- TEJADA, J. (1985). El relax imaginativo y el árbol de transformación total del objeto en la educación permanente, en VVAA, Métodos y técnicas en la educación de adultos, (pp. 153-164). Zaragoza: Universidad Popular de Zaragoza.
- TEJADA, J. (1997). Grupo y Educación: Técnicas de Trabajo y Análisis. Barcelona: LU.
- VENDRELL. E. (1999). Dinàmica de Grups i Psicologia dels Grups. Barcelona: UB.